Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч.150 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 6-го ЛИПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 6, 1979 No. 150. VOL. LXXXVI.

УККА ПЛЯНУЄ НАЙШИРШУ АКЦІЮ ПРОТИ РУСИФІКАЦІЙНОГО МОВНОГО НАРОДОВБИВСТВА В УКРАЇНІ, ЗАКЛИКАЄ ДО НАЙШИРШОЇ УЧАСТИ В ЦІЙ РЯТУНКОВІЙ АКЦІЇ

ПРЕЗИДІЯ ЕКЗЕКУТИВИ УККА ВІДБУЛА НАРАДИ, ПРОПОНУЄ ВІДБУТИ XIII КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ У 1980-му РОЦІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Ню Йорк. — Усі дані вказують на те, що володарі комуно-московської імперії вже почали і переводять свій „паслєдній і рєшитєльный" бій на остаточне знищення всіх поневолених ними неросійських націй і народів тієї рабовласницької імперії, перейшовши від брутально фізичного народовбивства, що його практиковано там за часів Сталіна, до більш рафінованого „злиття націй" в один, мовляв, „совєтський нарòд", що в дійсності означає насильну повну русифікацію всіх неросійських народів. Останніми найбільш наявними і промовистими доказами цього може послужити відбута в травні ц. р. в Москві т. зв. „Всесоюзна науково-теоретична конференція", що проходила під гаслом: „Російська мова — мова дружби і співробітництва народів СССР", привітання, яке переслав учасникам цієї конференції „сам" Леонід Брежнєв, та доповідь, яку на тій конференції виголосив М. О. Прокоф'єв, міністер освіти СССР. Цю справу, відкликаючись на надруковані в совєтській пресі матеріяли, реферував мгр Іван Базарко, адміністраційний директор УККА, на нарадах Президії Екзекутиви УККА, які відбулися тут у власних приміщеннях минулої суботи, 30-го червня. (Для повнішого познайомлення читачів зі справою цього народовбивчого походу подаємо на іншому місці в цьому числі фотостатичні копії тих совєтських повідомлень, на які відкликався мгр І. Базарко: привітання Л. Брежнєва та виступ М. О. Прокоф'єва, які говорять самі за себе).

Президія Екзекутиви УККА, вислухавши звіту мгра І. Базарка та обміркувавши справу, рішила негайно почати найширшу рятункову акцію проти того народовбивчого походу комуно-московських рабовласників, зв'язуючи цю акцію з Тижнем Поневолених Націй, Гельсінкською Угодою та, зокрема, з широко дебатованою тепер в Америці справою ратифікації Сенатом ЗСА підписаного президентом Джіммі Картером та Леонідом Брежнєвим у Відні американсько-совєтського договору САЛТ II про обмеження стратегічної атомової зброї. Конкретно Президія Екзекутиви УККА рішила

1. При допомозі наших науковців та інших кваліфікованих осіб призбирати та відповідно оформити всі доступні матеріяли про цей лінгвістично-народовбивчий похід у СССР та познайомити з цими матеріялами найширшу громадськість в ЗСА;

2. Приготовити відповідний меморандум для Уряду у Вашінгтоні, зокрема звертаючи увагу на суцільне заперечення і активне ґвалтування совєтськими народовбивцями підписаної ними Гельсінкської угоди, що повинно послужити пересторогою для уряду і народу ЗСА, що така сама доля зустріне і САЛТ II.

3. Опублікувати всі ці матеріяли в нашій пресі та прохати всі Відділи УККА та всі інші місцеві установи й організації, як і поодиноких осіб, щоб вони подбали про публікацію цих матеріялів у місцевій американській пресі та, зокрема, щоб поінформували про це своїх законодавців у Вашінґтоні і прохали їх, щоб мали на увазі це брутальне заперечування людських прав у Совєтському Союзі, як вирішуватимуть справу ратифікації САЛТ II.

4. Співпрацювати в цій справі з усіми іншими подібно зацікавленими нею американськими етнічними групами.

XIII Конґрес Українців в Америці

Другою важливою справою, яку розглянено і вирішено на цих нарадах Президії Екзекутиви УККА, була справа чергового, XIII Конґресу Українців в Америці, що має відбутися в наступному 1980-му виборчому році. Також і цю справу реферував мгр Іван Базарко. Згідно з його звітом, було дві пропозиції щодо місця Конґресу: Ню Йорк або Філядельфія. Перевірка виявила, що відбуття Конґресу в Ню Йорку вимагало б майже подвійних коштів, бо тут одноособова кімната в більшому готелі коштує пересічно 60 долярів денно. У Філядельфії пересічна ціна за таку кімнату виносить 36 долярів денно. Представники Екзекутиви УККА мали в цій справі нараду з представниками місцевого Відділу УККА у Філядельфії і прийшли до висновку, що такий Конґрес можна б відбути у Філядельфії в травні або в жовтні, що й остаточно рі-

(Продовження на ст. 3)

ГЕОРГІЙ ВІНС ВИКРИВАЄ СОВЄТСЬКУ ТИРАНІЮ

Дейтон, Огайо. — У понеділок, 25-го червня ц. р., на відкритті 48-ої річної конвенції Генеральної Асоціяції Регулярних Баптистських Церков виступив пастор Георгій Вінс і розповів 3,900 делеґатам і гостям про знущання над віруючими в Бога в Україні й усьому СССР. „У Совєтському Союзі нічого не змінилося; там продовжуються переслідування за віру в Бога. І якщо є там зміни, то тільки в тактиці, а не в практиці, — принципових змін там немає. Моральний терор над активними християнами там посилюється", — заявив секретар Ради Церков Євангельських Християн Баптистів (переслідуваної Церкви), колишній в'язень за Віру Христову, за повну волю сумління і за права Церкви.

У сильній доповіді пастор Георгій Вінс із Києва, Україна, заявив, що від 1929 до 1945 років, тільки баптистських пасторів і церковних діячів було заарештовано 25 тисяч, а 22 тисячі замучено і вони померли у в'язницях. Від 1945 до 1974 років знову 20 тисяч баптистських лідерів було заарештовано і чимало з них загинули як мученики за Христа. Тільки від 1945 року 6 тисяч студентів виключено з вищих шкіл за віру в Бога. Від 1929 року 10 мільйонів примірників євангельської літератури сконфіскувала совєтська влада. Сьогодні ще десятки баптистських пасторів у в'язницях і відбуваються нові арешти. Моральний терор переживають сотки тисяч і мільйони християн. Світова опінія, петиції й протести в пресі стримують безбожників від брутальних актів насилля над християнами.

ВСЕХБ (Всесоюзный Совет Евангельских Христиан Баптистов) — це хвора інституція, яка не має сили дати опору безбожникам і є під повною контролею КҐБ. Хоча Георгій Вінс ухилявся прилюдно критикувати діячів ВСЕХБ — А. Бичкова, М. Жідкова, І. Орлова, А. Стояна й інших, — „то коли вони говорять, що в Совєтах є повна воля релігії, то ви самі зробіть висновки, хто вони такі?" — заявив промовець. Георгій Вінс авторитетно підкреслював, що лідером духовного пробудження у СССР є Генадій Крючков, голова Ради Церков ЄХБ.

40-хвилинне слово Георгія Вінса було сильне, стимулююче, воно внесло різноманітність у багатолюдну конвенцію і захопило увагу зацікавлених Україною та іншими країнами за Залізною завісою слухачів. Вінс відважно заявив, що КҐБ вставляє на Богослуженнях електронічні апарати, за допомогою яких підслуховує, що говорять віруючі, і, „на превеликий жаль, ці апарати вироблені в ЗСА, і їх закупив КҐБ тут, щоб вживати там для переслідування віруючих", підкреслював обвинувачуючим тоном безкомпромісовий промовець.

Після Георгія Вінса промовляла його дочка Наталія. Вступ своєї промови, в якій вона розповідала про діяльність баптистської молоді в Україні, вона виголосила англійською мовою.

Промова Г. Вінса зробила такий ефект на лідерів Генеральної Асоціяції Регулярних Баптистських Церков, що вони негайно запропонували Конвенції резолюцію, в якій засудили ВСЕХБ, за його відступництво від фундаментальних баптистських принципів, приналежність до просовєтської Світової Ради Церков і капітуляцію перед совєтською державною контролею Церкви.

У резолюції висловлено признання Георгієві Вінсові за його непохитну й мужню стійкість за Віру Христову і відзначено з признанням Раду Церков ЄХБ (переслідувана Церква), генеральним секретарем якої є Ґеорґій Вінс, за її відокремлення від ВСЕХБ. Резолюція закінчується доманганням, щоб совєтський уряд дав повну волю Генадієві Крючкову, голові Ради Церков ЄХБ, виконувати його духовне служіння без втручання КҐБ.

Після виступів Вінсів відбулася пресова конференція з участю телевізії, радіо і багатьох представників преси. Тут Георгій Вінс знову змалював жахливу картину переживань християн у СССР. На питання, що він думає про відвідини Папою Іваном Павлом II Польщі, Вінс заявив, що він тішиться, що Папа сміливо став в обороні прав людини і прав Церкви Христової.

Українських баптистів на 48-ій конвенції Генеральної Асоціяції Регулярних Баптистських Церков репрезентували голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, пастор Олекса Гарбузюк і д-р Микола Брич, які використовували кожну нагоду, щоб інформувати американський світ про Україну.

НІМЕЦЬКІ ХРИСТИЯНСЬКІ ДЕМОКРАТИ ПОГОДИЛИСЬ, ШТРАВС ЗДОБУВ КАНДИДАТУРУ НА КАНЦЛЕРА

Бонн, Західня Німеччина. — Довготриваючі гарячі дебати між Християнсько-демократичною партією і її баварською посестрою Християнсько-соціяльною унією закінчилась загальним погодженням і закликом до мобілізації усіх сил, потрібних для успішних парляментарних виборів, які відбудуться у Західній Німеччині в 1980 році.

Політичні спостерігачі підкреслюють, що переможцем у цих дебатах, які грозили розколом самої партії на дві частини і поширенням діяльости баварської Унії на цілу Німеччину, вийшов Франц Йозеф Штарвс, теперішній прем'єр Баварії та колишній двократний федеральний міністер, політик консервативного напрямку, який не тільки здобув номінацію на канцлера і таким чином кандидуватиме проти теперішнього соціял-демократичного канцлера Гельмута Шмідта, але також широкий розголос в пресі.

Обидва крила Християнсько-демократичної партії, яка тепер становить сильну опозицію в парляменті Західньої Німеччини і без сумніву є барометром політики уряду Шмідта, відбули спільні наради, а після гострих і довготривалих дебат 135-ма голосами проти 102-ох обрали Штравса кандидатом на канцлера. Гельмут Коль, лідер християнських демократів, зараз таки після голосування заявив що партія зформує одну сильну політичну плятформу і всіма силами піддержуватиме Штравса у виборах. Сам Коль, як відомо, раніше довго противився такій розв'язці і висунув був навіть іншого кандидата, а саме Ернста Альбрехта, поміркованого політика і прем'єра Нижньої Саксонії на канцлера Федеративної Німецької Республіки. Коль також критично ставиться до консерватизму Штравса.

У дипломатичних колах не думають, що кандидатура Франца Йозефа Штравса є справжньою загрозою для теперішньої урядової Соціял-демократичної партії чи самого Шмідта. Дослідчі інститути стверджують, що у виборах, якщо б такі відбувалися сьогодні, Шмідт одержав би 65, а Штравс тільки 19 відсотків усіх голосів. Номінація, однак, закінчила дуже небезпечну можливість розколу християнських демократів і можливість висунення двох кандидатів. Якщо йдеться про самі федеральні вибори, — кажуть політичні спостерігачі, — то ситуація може ще змінитися в користь Штравса.

ДАЛІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ РОДИНИ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ; УБИВСТВО В. ІВАСЮКА — ЦЕ ПРОДОВЖЕННЯ ЗЛОЧИННОЇ ПРАКТИКИ КҐБ

Ню Йорк (Песова Служба ЗП УГВР). — В останньому часі щораз більше зростає тиск КҐБ на родини і друзів політв'язнів — їх обшукують, погрожують їм, відмовляють побачення з ув'язненими, не доручають листів і т. п. Навіть малолітні діти стають об'єктом КҐБівського терору. Прикладом цього, між іншим, є теж Олексій Мурженко, його дружина Люба і донька Аня, яка ходить до 3-ої кляси, в Києві.

Олексія Мурженка, як відомо, судили в грудні 1970 року за участь у т. зв. „Ленінґрадській справі" (обвинувачували у плянуванні крадежу літака). Його засудили на 14 років ув'язнення. 18-го лютого 1979 року його перевезли з Мордовських таборів до Саранської тюрми, де в березні ц. р. йому відмовили чергове побачення з родиною. Ще перед тим, в Мордовії, протягом чотирьох місяців не доручали йому посилок і листів дружини і донечки. Мурженко має недугу шлунку і кишечника, а також хворі легені. У таборі йому не давали ліків і не доручали тих, які висилала йому дружина.

Працівники КҐБ „попереджували" Любу Мурженко, щоб вона не брала зі собою на побачення із чоловіком доньки. Коли ж вона не послухала їх, КҐБ почали мститися на донечці, затіяли проти неї кампанію тиску в школі. Вже двічі офіцери КҐБ приходили до школи, де вчиться Аня. Перший раз „відвідали" вчителів і „роз'яснили" їм, хто така Аня, чия вона донька і т. п. Після цього відношення до Ані учителів і частини однокласників різко змінилися, її почали цькувати, нападати на неї, докоряти і т. п. У лютому 1979 року працівники КҐБ відвідали знову школу Ані. Цим разом вони викликали теж до школи Любу Мурженко і в присутності учителів накинулись на неї, мовляв, вона веде „антисуспільний стиль життя"; не працює (до речі, їй постійно відмовляють у праці); возить доньку до „місць ув'язнення"; спілкується з дисидентами, євреями і „релігійниками"; в Москві заїжджає до „поганих людей" і т. п.; у листах до мужа подає „негативні інформації"; листується і утримує телефонний зв'язок із закордоном. Вкінці прийшла погроза, що з огляду на її поведінку можуть забрати Аню, позбавити материнських прав і дівчинкою буде „опікуватися" держава...

Час від часу прицівники КҐБ телефонують Любі Мурженко до хати, „попереджаючи", щоб вона перестала спілкуватися з „ненадійними" людьми і Заходом, та погрожують, що все її листування складають до папки, яку завели для неї в київському КҐБ (вул. Рози Люксембурґ 16).

У зв'язку з убивством Володимира Івасюка, похорон якого на Личаківському цвинтарі у Львові, 22 травня 1979 року, перетворився у своєрідну антирежимну маніфестацію, серед людей поширилося глибоке обурення проти скритовбивчого терору КҐБ. Говориться про інші випадки в останніх роках, коли люди зникали і потім їх находили вбитими. Крім таких відомих випадків, як смерть Алли Горської і Володимира Івасюка, є ряд інших до тепер маловідомих, наприклад, справа Івана В. Витенька, талановитого математика, якого КҐБ скрито вбив у 1976 році.

Іван Витенько, уродженець Закарпаття, закінчив Львівський університет у 1960 році, потім аспірантуру в проф. Костовського, захистив кандидатську дисертацію. Проте, як це буває з українцями західніх областей, йому не дали праці у Львові і відправили до Харкова. Там він працював в Інституті низьких температур, а згодом перейшов на працю в Ужгородському університеті. Витенько опублікував декілька десятків наукових робіт з галузі обчислювальної математики.

Коли в Ужгороді він закінчив докторську дисертацію, то для її захисту потрібно було деяких супровідних документів, а передусім характеристику, що її підписує ректор, голова місцевкому профспілки і секретар парткому, а перед

(Продовження на ст. 3)

МОСКВА ПІДВИЩУЄ ЦІНИ НА РЯД ТОВАРІВ

Москва. — Совєтський уряд нагло розпорядив гостре підвищення цін на цілий ряд товарів, починаючи від килимів до автомобілів, які вважаються за „люксус" в Совєтському Союзі. Загально думають, що ціллю високих цін є витягнути якнайбільше грошей від совєтських громадян. Західні знавці одначе думають, що цей новий крок совєтського уряду є намаганням поправити безнастанне незрівноваження між приватними ощадностями громадян та доступними їм товарами. Крім того, ці самі західні знавці сумніваються чи підвищення цін може мати будь-який вплив на 90 до 95 відсотків населення СССР, тому що величезна більшість совєтського населення дуже рідко може купувати ці товари. Наприклад, ціна на автомобілі совєтського виробу піднесена на 18 відсотків, що остаточно піднесе ціну совєтського авта італійського моделю до 6,000 рублів або 9,000 долярів.

Але навіть ця незначна меншість людей, яка може собі позволити купити авто, мусить чекати довгі роки, чого нові ціни напевно не змінять. У СССР, який має 267 мільйонів населення, є ледви кілька мільйонів приватних авт.

Ціни на килими, футра та кожухи підуть 50 відсотків вгору. Ці товари були все дуже дорогі з огляду та вивіз їх за кордон. Також золота та срібна біжутерія подорожіє на 50 відсотків. Ці речі совєтські громадяни звикли переховувати як засіб ощадности. Імпортовані меблі, переважно з країн „народної демократії", які є в далеко більшому попиті як домашня продукція, підуть також вгору на 30 відсотків.

Ціни на харчі та напитки в ресторанах та кавярнях у вечірніх годинах будуть піднесені 25 до 45 відсотків. Деякі західні спеціялісти догадуються, що ці останні заходи є спрямовані на чужинецьку клієнтелю для придбання „заграничної твердої валюти" (американський долляр, німецька марка, японський єн тощо).

Загально є переконання, що для скріплення рубля треба виробляти більше споживчих товарів і тим виелімінувати потребу йти „за ріг вулиці, щоб купити чого потрібно", що є дуже поширеним явищем в Совєтському Союзі. Але тому, що совєтський уряд надає пріоритет важкій промисловості та військовому бюджетові, виробництво товарів першої потреби буде дальше на задньому пляні, як це було дотепер.

Федеральний апеляційний суд позбавив громадянства Ф. Федоренка

Ню Орлінс. — Пресові агентства інформують, що федеральний апеляційний суд позбавив американського громадянства Фйодора Федоренка, якого суд визнав винним за складення фальшивих зізнань в Бюрі Еміграції і Натуралізації в 1949-му році. Федоренко тоді заявляв, що під час Другої світової війни він служив робітником у фабриках і у сільському господарстві, але, як пізніше виявилося, він, попавши в полон, як вояк совєтської армії, був змобілізований до німецьких поліційних частин і відісланий як вартовий до концентраційного табору Тремблінка в Польщі, де нібито мав брати участь у винищуванні нацистських жертв у газових камерах. Більшість цих жертв були жиди.

Раніше, як відомо, нижчий суд у Маямі був визнав, що неправдиві свідчення Ф. Федоренка не були достатньою виною для позбавлення громадянства. Тепер федеральний апеляційний суд доручив судді Норманові Раттґерові анулювати громадянство Федоренка, яке він одержав в 1970 р.

Покищо не відомо, чи 72-річний Ф. Федоренко внесе клопотання до Найвищого Суду ЗСА і оспорюватиме рішення апеляційного суду. Донос на Федоренка, зробив, згідно з інформацією газети „Ди Маямі Гералд", М. Ганусяк, редактор „української газети з Ню Йорку". Про донос „української газети з Ню Йорку" пише також газета „Ню Йорк Таймс" з 7-го липня.

Пекін відкинув пропозицію В'єтнаму про підписання тимчасового миру

Пекін. — Пресові агентства інформують, що уряд Китайської Народньої Республіки відкинув пропозицію В'єтнаму про підписання договору про тимчасове замирення, кажучи, що покищо немає достатніх підстав припускати, що уряд в Ганої дійсно бажає такого замирення.

Пропозиція була видвигнена головою в'єтамської делеґації Дін Но Лієм на першому засіданні спільної китайсько-в'єтнамської делеґації, яка займається обговоренням прикордонних сутичок. В'єтнамський речник заявив, що він, висуваючи таку пропозицію,

(Закінчення на стор. 3)

Надія Світлична вступила до Пласту

Надія Світлична

Ню Йорк. — Надія Світлична, познайомившись ближче з найстаршою українською організацією молоді — Пластом, його ідеями та методами, внесла прохання вступу і президія Крайової Пластової Старшини в ЗСА на своєму засіданні 25 червня прийняла з радістю її в ряди зорганізованого членства Пласту. Надія Світлична вступила до пластового куреня „Верховинки". Її старший син Ярема вже від довшого часу є пластуном-новаком у Пластовій Станиці Філядельфії.

28 червня Надія Світлична виїхала з дітьми на відвідини до Австралії, задержавшись на кілька годин у Лос Анджелесі, де її вітали, перший раз як пластунку, члени місцевої Пластової Станиці.

Г. І. Ващенко хвалиться „досягненнями" Української ССР

Київ. — У другій половині червня до Києва з Москви прилетіла американська делеґація на чолі з головою федеральної резервної системи В. Міллером, яка перебувала в Совєтському Союзі на запрошення Держбанку СССР. Київська „Радянська Україна" у числі з 21-го червня пише, що американську делеґацію прийняв перший заступник Голови Ради Міністрів УССР Г. І. Ващенко. Під час розмови, — пише згадана газета, — Ващенко розповів Міллерові і членам його делеґації про „успіхи трудящих України в госпосарському й культурному будівництві, участь республіки в зовнішніх економічних зв'язках СССР".

Користуючись з присутности американських гостей, Г. Ващенко не забув підкреслити, що „трудящі Української ССР", як і всі радянські люди, з величезним вдоволенням зустріли підсумки віденської зустрічі на найвищому рівні, яка матиме важливе значення для загального оздоровлення совєтсько-американських відносин і усього міжнародного клімату".

Міллер, — згідно з інформацією „Радянської України", — мав заявити, що „представники багатьох кіл ЗСА стоять за розширення активних економічних, наукових і культурних зв'язків з Совєтським Союзом".

На розмові були присутні заступник голови Зовнішторгбанку СССР В. О. Дровосєков, керуючий справами Ради Міністрів УССР К. П. Бойко, а також „керівник передової групи Генерального консульства ЗСА в Києві Д. Шварц". В. Міллер, — пише в кінці „Радянська Україна", — „зробив поїздку по місту, оглянув його новобудови, архітектурні й історичні пам'ятки"

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Слабості Совєтського Союзу

Українська преса у країнах вільного світу писала вже чимало про слабості та суперечності совєтської політичної і економічної системи, які дуже тісно пов'язані з нерозв'язаним національним питанням. Як вказують аналітики зріст національних рухів спротиву може довести до упадку цієї одинокої у світі імперії, бо вже немає сьогодні місця під сонцем для такого роду потуг, які вдержуються при житті коштом поневолення інших народів.

Між іншим, на цю тему свого часу висловлювався на сторінках західньої преси відомий югославський мислитель і письменник Мілован Джілас, який на підставі зібраних ним матеріялів і довголітніх студій твердив, що східній бюрократичний „соціялізм" у всіх відношеннях поступається демократичному соціялізмові. „Західня демократія, — писав Мілован Джілас на сторінках західньонімецьких газет, — проявила більшу життєздатність і гнучкість, як цього сподівалися аналітики. Помилялися також ті, — каже далі Джілас, — які проповідували на Заході виникнення правих або лівих диктатур". Укінці Джілас стверджує, що Захід стоїть ближче до здійснення деяких соціялістичних ідеалів, ніж східньоевропейські режими і сам Совєтський Союз.

Переходячи до інших питань, Джілас та інші теоретики відмічують занепад офіційної комуністичної ідеології серед населення СССР й сателітних країн, і ніхто з тих теоретиків не вірить, що процес цього занепаду можна буде в майбутньому зупинити будь-якими реформами чи навіть посиленим терором, який в сьогоднішніх обставинах викликає лише протилежну від бажаної режимом реакцію серед великого прошарку населення.

Інший теоретик і знавець відносин у Совєтському Союзі та сателітних країнах, теперішній професор Єйльського університету в З'єднаних Стейтах Америки, а саме д-р Вольфганг Леонард, каже, що совєтські верховоди потрапили тепер у дуже тяжку кризу, яка тісно пов'язана з нерозв'язаними національними проблемами. У зв'язку з цим, на думку проф. Леонарда, можна сподіватися великих потрясень у СССР вже в найближчих роках. Можливо, що це збіг обставин, але про ці проблеми, тобто про нуртування серед поневолених Москвою народів, зріст революційних рухів, технічну відсталість, роздуту бюрократичну і нездібну до гнучкости систему, говорить теж недавно прибулий на Захід із совєтських концтаборів провідний член руху спротиву в Україні Валентин Мороз. А перед тим, зрештою, говорили про це й інші дисиденти, зокрема Леонід Плющ і ген. Петро Григоренко.

Твердження Леонарда і Мороза майже аналогічні в національному питанні. Наприклад, перший говорить, що зміни в національному складі СССР незабаром приведуть до того, що кількість російського населення порівняльно меншатиме, і цей процес викликає злість у росіян, які русифікацією неросійських народів намагаються рятувати ситуацію. Але це теж викликає ненависть у республіках. Мороз також каже, що русифікація зміцнює вороже наставлення неросійського населення до комуно-московських поневолювачів.

Леонард, немов би погоджуючись з Джіласом, говорить також про „разючий занепад ідеології у східньоевропейських країнах, де офіційна марксистсько-ленінська ідеологія занепала до тієї міри, що можна навіть говорити про ідеологічний вакуум у Совєтському Союзі". Цей вакуум, каже він, спонукує людей шукати інших альтернатив (повернення до традицій, поворот до релігії, зростання національної свідомости, зацікавлення „нелеґальними" політичними поглядами), одним словом, шукати чи повертатися до всього того, що досі поборював комуністичний режим.

Було б, очевидно, корисним, щоб українські науковці ще більше ніж досі, включилися у працю виявлення слабостей і суперечностей комуно-московської імперії і тим самим прискорили б її занепад.

„Українці в Канаді" — тема доповіді в Осередку Української Культури й Освіти

Вінніпеґ, Канада. — В Осередку Української Культури й Освіти започатковано доповіді на різні теми пов'язані з україністикою. Ці доповіді відбуватимуться в курсі програмової діяльности Осередку.

Із першими двома доповідями виступив Джон Лер, професор департаменту географії при Вінніпезькому університеті. Темами його доповідей були: „Українська архітектура в Західній Канаді" та „Політика поселення українців в Канаді". Проф. Лер, сам з походження валієць, зацікавився українською тематикою під час своїх маґістерських студій на Албертському університеті. Відтак він боронив свою докторську тезу, тема якої була українська архітектура в Канаді.

Під час першої своєї доповіді, яка відбулася 28-го квітня ц. р. проф. Лер ствердив, що перші українські поселенці в Канаді, які походили родом головно з Галичини і Буковини, ставили мешкальні та інші будинки на взір подібних будов в Україні, та що такий вплив в їхній архітектурі продовжувався. Проф. Лер подав головні характеристичні риси такої будови. Рівночасно проф. Лер завважив, що ані урядові чинники, ані громадські установи не прикладають особливої уваги для збереження цих прикладів української канадської спадщини.

У другій доповіді, яка відбулася 6-го травня, проф. Лер схарактеризував першу українську еміграцію до Канади.

Степан Приступа, куратор історії Манітобського Музею Людини і Природи, розглянув розвиток українських громад у Західній Канаді.

Із цих трьох доповідей, награних на магнітофонну стрічку з приготовленими доповідями, зможуть уже швидко користувати школи та організації у Канаді.

Продовження друкованих на цьому місці статтей „Атеїсти чи сатаністи?" та „Євген Храплививий" — в черговому числі.

Степан Женецький

ЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ МІЖ КОМУНІСТИЧНИМИ ДЕРЖАВАМИ КЛИГАЄ

Коли в 1949 р., отже 30 років тому Америка (ЗСА) зорганізувала плян Маршала, щоб допомогти своїм европейським союзникам розбудувати знищену Другою світовою війною економіку, то Москва в протидію цьому заснувала Комітет Спільної Економічної Допомоги, що його по-англійськи скорочено називають КОМЕКОН, до якого загнала всіх своїх сателітів — східньоевропейські комуністичні держави.

СССР, яким тоді ще верховодив Сталін, просто мусів таку економічну організацію покликати до життя, бо, як відомо, ціллю американського пляну Маршала була економічна допомога не тільки для західньо- але й для східньоевропейських держав, отже і для сателітів Москви. Багато крови кремлівським ватажкам була напсувала тоді Чехо-Словаччина, яка явно була проголосила згоду співпрацювати з пляном Маршала. Також інші сателіти були б з охотою погодилися користуватися з економічної допомоги того американського пляну. І саме тому, щоб цьому запобігти, Москва створила свій плян Маршала — КОМЕКОН.

Сателіти не дуже радо погоджувалися ставати членами того московського КОМЕКОН-у, бо добре знали, що Москва не дасть їм жадної економічної допомоги, бо сама її потребує. Найдовше відмовлялася вступати в члени того московського пляну Румунія, якій Москва була призначила стати хліборобською державою, яка мала вирощувати тільки сільськогосподарські продукти, без розбудови своєї власної індустрії. Щойно пізніше, коли Москва трохи змінила економічні пляни щодо Румунії, дозволяючи їй розбудувати свою індустрію, румунські комуністи погодилися стати членом КОМЕКОН-у. А Югославія, якій вдалося цілковито визволитися з-під „опіки" Москви, досьогодні стоїть майже осторонь від цього московського пляну, співпрацюючи з ним дуже обережно і на дуже малу скалю.

Трохи живіше почали сателіти співпрацювати з КОМЕКОН-ом щойно після смерти Сталіна, а головним чином після приходу до влади Нікіти Хрущова та його „десталінізації".

Та силувана економічна співпраця сателітних держав з Москвою дуже була потерпіла після придушення національної революції в Мадярщині, а пізніше окупації, чи як Москва називає це, „визволення" Чехо-Словаччини.

Кремль, щоб притягнути своїх сателітів до повної економічної співпраці в КОМЕКОН, пішов на деякі уступки і дав маленькі права в ньому у його заряді та плянуванні. Найперше деяку „свободу" дав Кремль своїм сателітам у спільному т. зв. Інвестиційному банку. Заряджувати ним стали не самі москалі, як раніше, а й сателіти одержали теж право погоджуватися, або не погоджуватися на перепровадження економічних програм на їхніх територіях.

Найбільшу користь одержали сателіти від економічної співпраці з Москвою з того, що вони спільно з москалями розбудували газові і нафтові проводи та лінії електричної енергії, які проходять з Совєтського Союзу до Східньої і Центральної Европи. Так звана „приятельська" нафтова лінія сполучає нафтові поля Куйбишева з Польщею, Мадярщиною, Чехо-Словаччиною і комуністичною Німеччиною. Електрична лінія, що передає енергію з України до цих самих чотирьох держав-сателітів, має бути поширена також до Румунії й Болгарії.

У березні ц. р. зроблено угоду між СССР і сателітами, на підставі якої має бути побудована 750 кілометрова лінія з СССР почерез Мадярщину і Чехо-Словаччину, яка має давати енергію для атомових станцій. Ця лінія має бути пізніше продовжена також до деяких західньоевропейських держав.

Ці споруди є корисними для сателітів, хоч Москва витягнула від них, на цю розбудову, великі фінансові вклади майже напів дарованої праці. Вони допомогли сателітним державами тим, що уможливили їм трохи розбудувати їхню індустрію.

До певної міри КОМЕКОН також трохи допоміг сателітам в їхній торгівлі із Совєтським Союзом та іншими комуністичними державами. Але тут виявилося, що сама міжкомуністична торгівля дуже спутує економіку сателітів: вона ограничує цю торгівлю лише до комуністичних держав, а для них є важливим нав'язати торговельні стосунки із Заходом, щоб одержати від нього технологію, без якої є немислимим піднести в них життєвий рівень.

Іншим недомаганням КОМЕКОН-у є те, що сателіти, торгуючи тільки між собою і Москвою, не мають твердої (західньої) валюти, за яку могли б купувати потрібну їм технологію на Заході. Москва тої західньої валюти, що сама роздобуде в торгівлі із Заходом, не спішиться розділювати між сателітами, а за московські рублі вони нічого на Заході не можуть купити.

Із-за тих і подібних

(Продовження на ст. 3)

ДОКУМЕНТИ РУСИФІКАЦІЙНОГО НАРОДОВБИВСТВА

ФОТОСТАТИЧНІ КОПІЇ „ПРИВІТАННЯ" ЛЕОНІДА БРЕЖНЄВА (внизу) ТА ВИСТУПУ М. О. ПРОКОФ'ЄВА, МІНІСТРА ОСВІТИ СССР, НА ВСЕСОЮЗНІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕЦІЇ „РОСІЙСЬКА МОВА — МОВА ДРУЖБИ І СПІВРОБІТНИЦТВА НАРОДІВ СССР".

(Гл. вістка: „УККА плянує..." на стор. 1-ій в цьому числі). Передруки з газети „Радянська освіта", Київ, 26-го травня 1979 р.

У ПРОЦЕСІ ЗБЛИЖЕННЯ НАЦІЙ

М. О. ПРОКОФ'ЄВ,

міністр освіти СРСР

Привітання, з яким звернувся Генеральний секретар ЦК КПРС, Голова Президії Верховної Ради СРСР товариш Л. І. Брежнєв до нашої конференції, надихає нас.

Висока оцінка ролі рідних мов нашої багатонаціональної Батьківщини як показників успіхів культурного розвитку і важливих факторів прогресу націй та народностей країни зобов'язує нас удосконалювати справу філологічної освіти. Серця наші сповнює радість можливості вкласти свою працю у здійснення ленінської мрії про загальне володіння російською мовою. Відповіддю на сердечне вітання Леоніда Ілліча Брежнєва має бути примноження зусиль для допомоги народові у вільному володінні російською мовою, що добровільно прийнята всіма радянськими людьми як мова міжнаціонального спілкування.

У доповіді кандидата у члени Політбюро ЦК КПРС, першого секретаря ЦК КП Узбекистану тов. Ш. Р. Рашидова переконливо розкриті джерела повсюдного прагнення радянських людей вміти читати, писати і розмовляти російською. У процесі зближення націй це має всезростаюче значення.

У постанові ЦК КПРС «Про дальше поліпшення ідеологічної, політико-виховної роботи» поставлені виключно важливі завдання комуністичного виховання радянських людей. Допомогти молодим людям в удосконаленні володіння російською мовою — означає дати їм можливість прилучитися до досягнень науки, культури, літератури, духовних багатств усіх націй і народностей нашої країни.

У Радянському Союзі на основі принципу добровільності практично все молоде покоління оволодіває російською мовою. Радянські люди наполегливо ставлять питання про вдосконалення цієї важливої справи, про створення умов для високоефективного навчання. Рада Міністрів СРСР постійно приділяє увагу викладанню російської мови у союзних республіках. Від нас вимагається — забезпечити вільне володіння російською мовою усіма молодими людьми, які закінчують курс навчання у школах та інших навчальних закладах.

Педагогічна наука і практика встановили, що чим раніше дитина починає пізнавати другу мову, тим успішніше вона нею оволодіває. Очевидно, розпочинати навчати її слід у дошкільному віці. Вже нагромаджено деякий досвід в Українській, Узбецькій, Грузинській, Молдавській союзних, Башкирській та Якутській автономних республіках. — Було правильним, сказав доповідач, якщо наша конференція порекомендує міністерствам освіти союзних республік всемірно розвивати навчання розмовної російської мови у дитячих садках. Доцільно скласти такий план на кінець поточної і наступну п'ятирічку з перспективою охоплення всіх вихованців старших груп. Природно, це можна зробити у міру підготовки кадрів.

Міністр зупинився далі на підготовці вихователів, які достатньою мірою володіють російською мовою з тим, щоб, одержавши додаткові відомості з методики, вони самі могли проводити заняття з дітьми. Поки що ж у ряді випадків для цього доводиться залучати вчителів російської мови.

Перед Академією педагогічних наук СРСР стоїть завдання — розробити типовий навчально-методичний комплект (посібник вихователя, збірник дидактичних ігор, аудіовізуальні засоби) з тим, щоб на його основі, з урахуванням специфічних умов, можна було організувати виготовлення його у республіках. Потрібен науковий аналіз практики, систематичне узагальнення досвіду.

Колегія Міністерства освіти СРСР затвердила перелік навчально-наочних посібників, грамзаписів, діафільмів, методичних посібників, які у найближчі роки будуть видані в центрі. Аналогічну роботу слід провести у республіках.

Треба ширше розвивати підготовчі класи для дітей, не охоплених дошкільними закладами. Деякий досвід є. Вже нині 377 тисяч шестиліток навчаються в них, причому, 264 тисячі — на селі. Державні плани дають простір для розвитку таких класів. У них організуються систематичні заняття з російської мови. Важливо уважно узагальнити досвід і розробити типову навчально-методичну документацію.

Далі успіх залежить від закріплення досягнутих результатів у молодших класах. Очевидно, слід орієнтуватися на досвід тих республік, де діти вивчають російську з самого початку шкільних занять.

У школах країни працює великий загін учителів-русистів. Їхньою працею і працею вчених, методистів створені підручники й посібники. Аналіз програм та підручників, що вийшли останнім часом у республіках, переконує, що вони відзначаються рядом позитивних якостей: посиленням практичної спрямованості навчання, урахуванням даних типології російської і національних мов та інших. У багатьох республіках і в центрі виходять спеціальні методичні журнали та інші видання, призначені для вчителів цього профілю, а також випускається досить значна кількість методичної літератури.

Батьки, та й самі учні вимагають від нас такої організації навчального процесу, щоб молода людина, яка одержала повну середню освіту, вільно володіла російською мовою: читала політичну, художню і доступну технічну літературу, розуміла усне мовлення, сама вміла говорити російською. Треба добиватися, щоб викладання повною мірою відповідало виховним цілям — формуванню засобами мови комуністичного світогляду учнів. Досвід показує, що в багатьох школах ця мета успішно досягається.

Однак із цього твердження аж ніяк не випливає, що у нас все гаразд. Є й загальні недоліки, і місцеві, залежні від роботи окремих учителів. У чому ж причини цих слабкостей та вад?

Уроки російської мови у школі, якщо можна так сказати, запрограмовані на шкоду розвитку усного і письмового мовлення. Багато часу відводиться на механічне засвоєння різних граматичних категорій, заучування правил поза зв'язком із словотворчою роботою. Забувають, що теоретичні відомості треба подавати тією мірою, в якій вони необхідні для активного володіння мовою.

Навчальний процес на самих уроках не носить активного характеру, переважає запитально-відповідальна система. Не надається серйозного значення чіткій організації кожного уроку. Окремі школярі, випадаючи з поля зору вчителя, нерідко на протязі всього заняття не промовляють жодного слова. Не здійснюється науково обгрунтований принцип випереджального розвитку навичок усного мовлення. Недостатньо використовуються технічні та аудіовізуальні засоби навчання.

Значною мірою все це залежить від недоліків навчально-методичної документації.

Ми із вдячністю повинні поставитись до тих великих зусиль, яких доклали вчені, методисти, вчителі союзних та автономних республік для створення необхідного набору шкільних підручників. Багато з них цілком доброякісні. Але не можна вважати роботу завершеною. Міністр охарактеризував деякі загальні недоліки, притаманні ряду навчальних книг. Є великі розходження у словниковому запасі, який підлягає активному засвоєнню. Російська мова — це мова міжнаціонального спілкування. Отже, школярів треба навчати дбайливо відібраного, в основному, одного мовного матеріалу.

Принцип науковості іноді розуміють неправильно. Терміни і поняття сучасної теорії мови без потреби переносять у навчальну літературу.

Які шляхи поліпшення справи? Типова програма з російської мови для національної середньої школи, словникові мінімуми, розроблені НДІ викладання російської мови у національній школі АПН СРСР, безсумнівно, корисні. Але важливо, щоб на їх основі були складені типові навчально-методичні комплекти, що включають навчальну книгу, посібник для вчителя, дидактичні матеріали. У наступному п'ятирічці такі комплекти в основному мають бути підготовлені. Вони не замінять навчальних і методичних книжок, що видаються у республіках, але, відображаючи досягнення педагогічної думки, справлять позитивний вплив на розробку навчальної літератури на місцях.

Планується також підготувати типовий підручник-хрестоматію з російської та радянської літератури для національних шкіл.

Органам народної освіти слід потурбуватися про створення у школах кабінетів російської мови та їх оснащення.

Потім міністр перейшов до питання про педагогічні кадри. На 1 жовтня 1978 р. у національних школах країни працювали 118,6 тисячі вчителів. Серед них чимало ентузіастів, чудових спеціалістів. Багатьох нагороджено орденами і медалями Радянського Союзу. Всі ми вдячні цим прекрасним трудівникам, які розкривають перед молодими людьми багатства людської думки, що містяться у працях, написаних російською мовою.

Підкреслюючи першорядне значення майстерності вчителя, М. О. Прокоф'єв розглянув два питання: підвищення кваліфікації педагогів і підготовку нових кадрів. Найбільша трудність нині з початковими класами. Там викладають здебільшого випускники педагогічних училищ, які не завжди достатньою мірою володіють російським мовленням. Слід нагадати, що Рада Міністрів СРСР дозволила ділити 1—3 класи з кількістю учнів понад 25 на підгрупи. Це потребує збільшення кількості вчителів. Як вийти із становища?

Очевидно, є два шляхи розв'язання цього завдання: залучення вчителів старших класів, як це намічено зробити у Казахській, Естонській, Азербайджанській та інших союзних республіках, і підвищення кваліфікації учителів початкових класів на спеціальних курсах. Ніяк не можна втрачати для оволодіння російським мовленням перші роки навчання дітей у школі. Компенсувати згаяний час буде важко.

У 1979—1985 рр. слід охопити курсами підвищення кваліфікації усіх русистів національної школи. На жаль, в минулому плани курсової перепідготовки виконувались у ряді республік погано.

Вчителів російської мови та літератури готують усі університети і 170 педагогічних інститутів, з яких 94 спеціалізовані для підготовки педагогів національної школи. Однак є необхідність збільшити прийом до педагогічних інститутів ряду республік.

Більшого піклування потребує якісний аспект підготовки русистів. Практика переконує, що спеціалісти, які закінчили університети й інститути в РРФСР, УРСР, БРСР, мають, як правило, високий рівень підготовки. Це й зрозуміло, адже вони постійно перебувають у російському мовному середовищі.

Міністерства освіти союзних республік висунули пропозиції збільшити позаконкурсний прийом. Ці пропозиції варто прийняти.

Однак основна маса вчителів-русистів буде готуватись у своїх республіках. Передбачено стажування студентів старших курсів у педагогічних інститутах та університетах РРФСР, України і Білорусії.

Як показує досвід, успішному інтернаціональному вихованню та навчанню російської мови сприяє створення шкіл з паралельними мовами навчання. У Киргизькій республіці, зачинательці цієї справи, функціонують 153 школи, в яких навчається близько 200 тисяч учнів.

Заслуговує також на увагу розвиток шкіл з поглибленим викладанням російської мови, як це практикується в Узбецькій, Естонській та інших республіках.

Безсумнівну користь приносять позакласні заходи російською мовою. Особливого значення в умовах національної школи набуває проведення в ряді республік «днів російської мови», олімпіад і фестивалів, які вже стали традиційними. Велику роль в оволодінні російським мовленням відіграють засоби масової інформації: преса, радіо, телебачення.

Міністр зупинився також на наукових дослідженнях, що покликані бути базою дальшого вдосконалення вивчення й викладання російської мови.

На закінчення М. О. Прокоф'єв висловив упевненість, що конференція, присвячена найактуальнішому питанню, в якому зацікавлений весь радянський народ, сприятиме дальшому вдосконаленню навчання і виховання молодих поколінь у дусі ідей комунізму.

(«Учительская газета» від 24 травня ц. р.).

УЧАСНИКАМ ВСЕСОЮЗНОЇ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ „РОСІЙСЬКА МОВА — МОВА ДРУЖБИ І СПІВРОБІТНИЦТВА НАРОДІВ СРСР"

Сердечно вітаю учасників Всесоюзної науково-теоретичної конференції «Російська мова — мова дружби і співробітництва народів СРСР».

В результаті послідовного здійснення ленінської національної політики йде плодотворний процес розвитку культури, науки, народної освіти в усіх союзних і автономних республіках, автономних областях і округах країни. Надзвичайно важливу роль у цьому відіграють мови всіх націй і народностей СРСР. Розвиваючись рівноправно і вільно, взаємозбагачуючи одна одну, вони служать прогресові національних культур, об'єднаних непорушною спільністю соціалістичного змісту.

В умовах розвинутого соціалізму, коли економіка нашої країни перетворилась в єдиний народногосподарський комплекс, виникла нова історична спільність — радянський народ, об'єктивно зростає роль російської мови як мови міжнаціонального спілкування в будівництві комунізму, вихованні нової людини. Вільне володіння, поряд з рідною, російською мовою, добровільно прийнятою як спільне історичне надбання всіма радянськими людьми, сприяє дальшому зміцненню політичної, економічної і духовної єдності радянського народу.

Вивчення російської мови радянськими людьми всіх національностей стало в нашій країні предметом загальної турботи і уваги. Виявом цього є постійне зростання багатотисячного загону викладачів російської мови і літератури, підвищення їх педагогічної майстерності, активна робота по вдосконаленню методів і засобів навчання в усіх учбових закладах, розширення видання і підвищення якості підручників, словників, методичної літератури. Ленінська мрія — зробити так, щоб кожен громадянин нашої країни «мав можливість навчитися великої російської мови» — успішно здійснюється. Розв'язанню цього благородного завдання сприятиме і ваша конференція.

Бажаю вам плодотворної роботи.

Л. БРЕЖНЄВ.

ДАЛІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ...

(Закінчення зі стор. 1)

тим провіряє начальник спецвідділу (КҐБ). Однак такої характеристики йому не видали і на університеті почалась проти нього кампанія. На нараді викладачів університету навіть секретар обкому обвинувачував керівництво університету в „недогляді", мовляв, куди воно дивилося, що дозволило Витенькові готувати докторську дисертацію, коли його батьки були вивезені на Сибір. Із Сибіру, до речі, вернулася тільки мати. Івана Витенька ще перед вивозом на Сибір забрала одна родина і виховувала в себе.

У 1975-1976 роках Витенькові почали погрожувати звільненням з праці. Він був змушений роз'їжджати в пошуках роботи. Після повернення з одної такої поїздки до Львова, його знайшли мертвим. Власті поспішили „закрити справу" перед громадськістю, що було легше у випадку математика, ніж більше відомого серед громади композитора Івасюка.

ЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

причин, московський КОМЕКОН клигає, бо він не дав і не дає сателітам тієї економічної допомоги, яку дав плян Маршала, а пізніше Европейський Спільний Ринок, европейським союзникам, та яку могли б одержати також сателіти.

Московський КОМЕКОН тільки в одному виконав, і далі виконує, вповні своє завдання, яке йому призначили кремлівські ватажки: він допоміг Москві недопустити своїх підопічних сателітів до нав'язання тісніших економічних відносин із Заходом і тим цілковито узалежнити їх економічно від Москви.

Пекін відкинув...

(Закінчення зі стор. 1)

мав на меті довести до відпруження між В'єтнамом і КНР, бо відносини між ними значно погіршились від часу китайської інвазії на В'єтнамську Народну Республіку в лютому ц. р.

У в'єтнамській пропозиції закликається обидві сторони до припинення шпигунства, розвідчих полетів і всякої іншої діяльности, яка може спровокувати новий військовий конфлікт між обидвома країнами. В'єтнамці заявляють, що вони зацікавлені встановленням тривалого миру в цьому районі. При тому Ганой обвинувачує пекінських лідерів, що вони несуть повну відповідальність за поширення агресії.

Голова китайської делегації, заступник прем'єра Китайської Народної Республіки Ган Ніанлонґ, відповідаючи в'єтнамському представникові, підкреслив, що якраз В'єтнам збройно заанґажований у багатьох конфліктах, у тому числі також у провокаціях проти КНР, особливо у прикордонній смузі.

УККА ПЛЯНУЄ...

(Закінчення зі стор. 1)

шено, якщо на це погодиться більшість членів Екзекутиви УККА, до яких мґр І. Базарко має звернутися в цій справі листовно чи телефоном, щоб не скликати засідання Екзекутиви в теперішньому вакаційному часі.

Публікації УККА

Д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", поінформував про видавничі справи УККА, зокрема про видання Актів Української Державности, Історії Українського Поселення в Америці та Ювілейної брошури для відзначення 40-річчя праці УККА. Відносно видання Актів Української Державности доручено д-рові М. Снігуровичеві відвідати проф. д-ра Ол. Оглоблина, який приготовляє відповідну аналітичну вступну статтю для цієї книги. Редагування заплянованої ще з нагоди 200-річчя ЗСА три роки тому Історії українського поселення в ЗСА поступово завершує д-р В. Душник і він уже звертався до кількох університетів, щоб перевірити можливість публікації цієї книги в університетському видавництві. Його заходи досі не мали успіху. Доручено йому і ред. А. Драганові ці заходи продовжувати. Президія Екзекутиви апробувала пропозицію щодо ювілейної брошури.

Інші справи

Крім згаданих, Президія Екзекутиви УККА обміркувала та відповідно вирішила ще такі справи:

— Тиждень Поневолених Націй відзначити відповідною імпрезою-зустріччю у Вашінгтоні та подбати, щоб цей Тиждень був відповідно відзначений в усіх наших громадах.

— Продовжувана в червні травнева збірка фондів на СКВУ досі принесла 10,260 долярів, але ще немає розрахунків із пересланих Відділам УККА збіркових лист. Прохається всі Відділи негайно повернути ці листи разом із зібраними фондами. В поодиноких громадах можна збірку продовжувати ще також в липні, користаючи з допомоги місцевих парохів та громадських установ.

— Адв. Аскольд Лозинський постарається про зустріч Валентина Мороза із членами Президії Екзекутиви УККА для обміркування його виступів під час вакацій, зокрема відвідин молодечих таборів.

— УККА вже від деякого часу одержує зажалення відносно поведінки і політики декого з урядовців „Радіо Свобода". Рішено дальше перевірити цю справу та приготовити відповідну інтерпеляцію у верховній інстанції цього радіопересилання.

— Шкільна Рада — видавничі проблеми. Мґр І. Базарко поінформував про критичні рецензії та звернення до УККА в справі виданої Шкільною Радою при УККА та приготованої професорами Євгеном Федоренком і Павлом Малярем „Хрестоматії з української літратури XX сторіччя". Відповідь і вияснення дав голова Шкільної Ради проф. д-р Роман Дражньовський, звертаючи при цьому увагу на з кожним роком збільшувані труднощі в організації і праці українознавчих шкіл. Усе це має бути предметом дбайливого розгляду планової власне на цей самий день, але з уваги на енергетичну кризу відложеної на пізніше конференції учителів українознавчих шкіл. Коли ж мова конкретно про „Хрестоматію", то вона, як і все на світі, не є досконалою, але й її критики далеко не в усьому мають правду. У кожному разі якщо наклад книжки буде вичерпаний, то в другому її виданні будуть введені деякі поліпшення. Відповідне повідомлення в цій справі буде проголошене після заплянованої конференції учителів.

„Різні актуальні справи"

Наради Президії Екзекутиви УККА, про які мова та які відкрив і якими проводив екзекутивний віцепрезидент о. шамбелян Роберт Москаль, закінчено розглядом „різних актуальних справ", зокрема критикою і засудом з одного боку, а похвалою і обороною з другого боку надрукованого в „Свободі" з 8-го червня повідомлення про наради Екзекутиви УККА, що відбулися 2-го червня.

Загальні збори Відділу „Самопоміч" у Гемпстеді

У неділю, 25-го лютого ц. р. у залі Українського Католицького Центру св. Володимира в Гемпстеді відбулися Загальні Збори Відділу „Самопоміч".

Збори відкрив і ними проводив голова Відділу Юрій Штогрин, а протоколував Микола Курчак. Після короткого слова голови, в якому він пояснив, що Збори були скликані з ціллю, щоб оживити працю і діяльність Відділу, який останніми часами, з різних причин, був майже неактивним, — д-р Василь Палідвор, представник Центральної Управи „Самопоміч" і її секретар, виголосив довшу і вичерпну доповідь.

Д-р Палідвор накреслив цілі та шляхетні завдання цієї організації, яким вона служить,працюючи для свого членства та несучи допомогу потребуючим братам, розсіяним по цілому світі. Він звернувся і з закликом до приявних, щоб переорганізувати й оживити Відділ та цим способом дати Відділові змогу включитися у загальну працю громади.

Після доповіді д-ра Палідвора розвинулася широка дискусія,а доповідач давав вичерпуючі відповіді на різні питання,чи то відносно самої праці Відділу чи в справі майбутнього заснування Кредитівки.

У висліді дискусії одноголосно схвалено відновити та оживити діяльність Відділу і обрано нову Управу, до якої увійшли: голова — Святослав Стовбуненко та члени: Юрій Штогрин, Ілярій Зарицький, Микола Курчак, Андронік Копистянський, Іван Плетеницький, Ксеня Ільницька, Михайло Рій, Мирон Кобилянський, Марія Якубовська; Контрольна комісія — Володимир Шпачинський, Параскевія Барняк та Петро Шанайда.

На першому засіданні члени Управи розділять між собою відповідні функції.

Після вибору Управи д-р Палідвор, висловивши признання присутнім за громадську поставу,побажав новій Управі багато успіхів в праці.

Предсідник Зборів пригадав присутнім про недавні святкування і відзначування українського громадою 85-ря уродин д-ра Палідвора. З уваги на це всі відспівали Достойному Гостеві многая літа.

Новообраний голова Святослав Стовбуненко подякував від себе і від цілої новообраної Управи за довір'я,та закликаючи всіх до спільної праці для добра Громади, закрив Збори.

Микола Курчак

Вісті з Британії

Загальні збори ОУуВБ

28-го квітня ц.р. відбулися в Лондоні 30-ті загальні збори Об'єднання Українців у Великій Британії. Збори пройшли в дружній і діловій атмосфері, яка в загальному віддзеркалює той додатній організаційний клімат, на який під сучасну пору доволі рідко натрапляємо в нашому суспільно-громадському житті після майже 35-літнього перебування на еміґрації, і який підсилює припущення, що організаційна і національно-культурна діяльність лондонської Централі і місцевих відділів ОУуВБ буде пожвавлена.

Основну увагу присвятили збори дискусії над звітами уступаючої Управи (пп. Костюк А., голова, А. Ясельський, заступник голови, П. Гаврильчак, секретар), фінансовій базі Об'єднання і плановій праці на майбутній рік. В дискусіях наголошено необхідність належного відзначення 30-літнього ювілею існування й праці Об'єднання (ОУуВБ було засновано 1949-го року) і піднесення питомої ваги Об'єднання в суспільно-громадському житті англійського терену. На цьому терені, характерному не лише своєю громадською однобічністю й відомими, далеко не завжди продуманими до деталів, ініціятивами й акціями, на Об'єднання як одна з його відповідальних функцій — падає конечність громадського спілкування усіх тих суспільно тверезих кіл, які висловлюються за зрівноважену громадську активність, зокрема в політичній і церковно-релігійних ділянках, та прагнуть до суспільної гармонії та громадської холоднокровности.

Ґарантією майбутнього пожвавлення діяльности ОУуВБ є не тільки та хвиля симпатій, яку досі знаходило Об'єднання серед поміркованих кіл українського суспільства Англії, але першою чергою — його людська база, живі люди на місцях та новообрані органи. Безумовно, що на майбутньому шляху перед ОУуВБ стоять проблеми, які вимагають свого вирішення, однак при спільному зусиллі керівних органів і загалу членства — як це стверджували дискутанти на зборах — вони не представляють непереборної перешкоди.

Нові керівні органи ОУуВБ обрано в наступному складі: Почесний голова — інж. Вячеслав Коханівський, голова — Андрій Костюк, заступник голови — Антін Ясельський, секретар — д-р Володимир Маруняк, скарбник — Юрій Турів; Члени Ради: Микола Довбуш, Володимир Романівський, Павло Момотюк, Сергій Маренко, Володимир Шевчук, Федір Куцай, Василь Соборай, Іван Процай; заступники членів Ради: Едвард Струк, Петро Ткачук; Контрольна комісія: голова — Олекса Боручик, Остап Чуйко, Марко Починок — члени; Заступник — І. Данись.

З життя Відділу ОУуВБ в Брадфорді

Протягом перших чотирьох місяців 1979 року Відділ ОУуВБ в Брадфорді, який належить до числа найактивніших відділів Об'єднання, продовжував свою працю на відтинках культурно-освітньому, допомоговому, опіки над будинком ОУуВБ та в клюбі „Дніпро". В ділянці культурно-освітній Відділ наголошує відзначення важливих історично-культурних подій.

28-го січня влаштовано в домівці Відділу Свято Державности. Свято відкрив п. Касян, доповідь читав п. Коляса. У мистецькій частині були деклямації дітей і дорослих. Жіноцтво приготувало перекуску, після чого відбулася товариська забава.

25-го березня відбулося Свято Шевченка, в залі при церкві УАПЦ Св. Покрови з участю хору під керівництвом О. Семенюка та дітей парафіяльної школи УАПЦ, якою провадить Катерина Костенко. Свято відкрив п. Коляса, доповідь виголосив О. Семенюк. Шкільні діти підготували дві інсценізації. Святочну програму доповнювали деклямації дітей і дорослих та ряд пісень на слова Шевченка у виконанні хору. Успішне свято закінчено „Заповітом".

Крім влаштування імпрез — православне членство відділу ОУуВБ бере участь в церковному хорі і опікується церквою, виконуючи різні роботи в церкві і біля церкви.

Жіноцтво відділу влаштовує буфети й перекуски з нагоди різних імпрез, співпрацює з клюбом „Дніпро" зокрема в час забав і святочних вечорів. Крім того наші жінки відвідують хворих, допомагають старшим та дбають про чистоту і прикращення домівки.

За ініціятивою управи клюбу „Дніпро" в домівці Об'єднання проведено ремонтні роботи, змодернізовано туалети, поширено залю, добудовується новий вхід до домівки.

Відзначення січневих роковин в Енфільді

Чисельно невеликий Відділ ОУуВБ в Енфільді, поблизу Лондона, характеристичний способом своєї діяльности. Відносно мала група відданих й жертвенних членів Об'єднання, працею власних мозолів не тільки відремонтувала куплений будинок із гарною залею й приміщенням для українознавчої школи, але й прагне виповнити свій будинок рідною атмосферою й українським життям. У Енфільді не тільки школа, але й жіночий вокальний ансамбль й багато-багато спільної енергії і відвідини дальших і ближчих осередків для затіснення контактів і нав'язання активної співпраці (Ноттінгам, Ковентрі). У своїй залі й своїми власними силами ОУуВБ Енфільд влаштовує імпрези.

Наприкінці січня відзначено в Енфільді 60-ті роковини січневих дат проголошення Самостійности і Соборности українських земель. Свято відкрив голова відділу А. Каспрâк, культурно-освітній референт А. Яселський у коротких словах з'ясував значення січневих подій в їхньому історичному маштабі, а секретар відділу Ю. Турів ширше заторкнув обидві дати, підкресливши момент відродження визвольних змагань, національного ідеалу і нескореність українського народу. „Україна знову в московській неволі, але наш народ пам'ятає про день 22-го січня... і про смерть трьохсот юнаків під Крутами".

Мистецьке обрамування програми було в руках жінок і шкільних дітей. У виконанні жіночого вокального ансамблю прозвучали пісні „Збудись, могутня Україно", „Зродились ми", „Живи, Україно", „Скажи мені правду" та інші. Деклямації виконали: пп. С. Баран, С. Прошак, М. М. Турів та дві наймолодші учасниці програми, Люба й Ірина Хміль, які з відчуттям продеклямували „Пропливали ми з батьками".

Після свята відбулося в дружньо-родинній атмосфері чайне прийняття.

Відділ Ноттінггам

Один з найчисленніших відділів Об'єднання з гарним власним будинком й взірцевим обладнанням клюбу стоїть перед нелегкою проблемою: усі зовнішні умови для розгортання діяльности наявні, але бракує активних людей, які були б в стані присвятити більше часу роботі Відділу після свого цілоденного затруднення. Проблема нелегка до полагодження, але в майбутньому необхідно знайти вихід, бо Відділ має можливості й шанси збільшити кількість своїх членів й випромінювати вплив на ширшу українську місцеву громаду. Досі основна увага була звернена на розбудову дому, внутрішнє устаткування клюбу і на полагодження тих фінансових зобов'язань, які треба було перейняти на себе у зв'язку з розбудовою. Перший етап — закінчено. Другий етап — влиття українського життя в дім — перед нами.

Як в минулих роках, так і в останній каденції Відділ Ноттінггам з допомогою клюбу закупив кілька цінних видань про Україну англійською мовою для бібліотек англійських університетів. Цю акцію продовжуємо далі.

Наші втрати

Відділ ОУуВБ в Енфільді в глибокому болі повідомляє, що 28-го квітня ц.р. помер бл.п. Сенон Андрусишин.

Покійний народився 24-го травня 1912 року в селі Божикові, Бережанського повіту. На протязі свого трудолюбивого життя був щирим патріотом, жертводавцем на всі національні цілі, активним учасником українського життя в Англії, практикуючим вірним Української Католицької Церкви, членом Об'єднання від 1962 року. З великою участю друзів і знайомих похоронив Покійного о. д-р Орач. У Далеку Дорогу прощав Покійного від Об'єднання п. А. Ясельський.

Прибита горем Управа Відділу ОУуВБ в Брадфорді ділиться з Українським Громадянством жалібною вісткою, що 26-го березня ц.р. померла Стеля-Емма Оґден-Чуйко, дружина нашого члена Остапа Чуйка, й мати двох синів Марка і Андрія, англійка, яка всеціло увійшла в українське середовище. Покійна брала участь в танцювальному гуртку й хорі, була членом драматичного гуртка ім. Котляревського й активним учасником академій та вечорів ОУуВБ в Брадфорді. Українська громада шанувала й любила тиху і добру вдачу Покійної. В останню дорогу провожали Покійну великою громадою українці і англійці. Хоронив бл.п. Стелю Оґден-Чуйко настоятель парафії УАПЦ о. прот. М. Хуторний. Англійською мовою прощала Покійну п-ні В. Смерека. Десятки вінків і китиць квітів було на останньому земному шляху Покійної на цвинтар Наб Вуд біля Брадфорду, де спочиває вже багато наших земляків.

д-р В. Маруняк

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ

сл. п.

Проф. ІВАНА ВОВЧУКА

Організації Визвольного Фронту (ОЖ ОЧСУ, СУМА, ООЧСУ) в Нюарку-Ірвінґтоні й Околиці складають $ 100.00 на пресовий фонд „Вісника" ООЧСУ, якого редактором був Покійний через довгі роки.

Вічна і світла Йому пам'ять!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у Вічність 17-го квітня 1979 р. в Бруклині, Н. Й., ЗСА,

бл. п.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА

Похоронений 20 квітня на Свято Андріївському цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Сповиті великим смутком по втраті нашого Найдорожчого Мужа, Брата і Дядька, бажаємо висловити цією дорогою нашу найщирішу подяку усім Друзям, Рідним і Приятелям, установам й організаціям, що у хвилинах нашої скорботи прийшли нам з поміччю, розрадою, висловами співчуття та участю в похоронах, молитвами і посмертними згадками в пресі, відзначили славну пам'ять Покійного.

З глибини наших зболілих сердець дякуємо:

Їх Блаженству, Блаженнішому Патріярхові Кир Йосифові Сліпому, Високопреосвященнішим Кир Іванові Прашкові й Кир Мирославові Марусину за письмові співчуття та відправлення Заупокійних Богослужень.

Високопреподобним Отцям: о. д-рові В. Ґавлічеві, о. д-рові М. Войнарові, о. крилошанинові Л. Мудрому й о. Л. Лавринюкові, за похоронні відправи й участь в похоронах Покійного.

Вельмишановним Паням і Панам: ред. О. Кузьмович, ред. І. Кедринові, д-рові О. Оришкевичеві, маестрові М. Черешньовському й п. Е. Манацькому за прощальні слова під час похоронних відправ в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку та д-рові Р. Осінчукові, маестрові М. Морозові, мґрові Я. Ракові й мґрові І. Р. Костюкові за прощальні слова під час Заупокійної Тризни. Зокрема дякуємо мґрові І. Р. Костюкові за прощальні слова від Пласту та відтворення живого слова Покійного на магнітофонній ленті.

Дякуємо Управам СУЖА, Братства УСС, В-ва „Червона Калина" й Комітетові Бучачан за вислови співчуття та посмертні оголошення в пресі.

Дякуємо Редакціям „Свободи", „Америки", „Народної Волі", „Нашої Мети", „Вільного Слова", „Нового Шляху", „Шляху", „Юкреніен Вікли" та іншим пресовим органам за надрукування посмертних оголошень і згадок про Покійного.

Дякуємо Усім Авторам посмертних згадок в пресі,а зокрема: Високопреподобному о. митратові П. Хоминові, ред. І. Кедринові, ред. О. Питлярові, ред. І. Боднарукові, ред. В. Гірному, проф. О. Залеському, мґрові І. Р. Костюкові та іншим, про що нам невідомо.

Дякуємо пп. Заяцям і Ясінським за приготовлення похорону Заупокійної Тризни, в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, за справне переведення похоронів.

Дякуємо за вислови співчуття та грошеві пожертви замість квітів на свіжу могилу Покійного, які Вельмишановні Пані й Панове були ласкаві зложити на:

ПАТРІЯРШИЙ ФОНД — СВ. СОФІЮ В ЗСА

М. Форостина — 50.00 дол., інж. Р. Форостина — 30.00, д-р Р. і Л. Осінчук, В. Кікта й С. Небеш — по 25.00 дол., І. Мулькевич, Н. й М. Білоус, Ю. й А. Галайдіда, С. й М. Чорний, Г. й І. Костюк, О. Дядинюк — по 20.00 дол., Е. й Р. Доберчак, І. Кефор, М. Заяць, д-р Б. Корчмарик, маестро М. Мороз, І. Мисько, Ю. Меркер — по 10.00 дол., О. Клецор — 7.00, Ю. Семанишин — 5.00 дол. та Анна Фенук — 4.00 дол. Разом: 341.00 дол.

В-ВО „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

Д-р О. і Лідія Оришкевич — 50.00 дол., Д. Б. Ясінський — 25.00 дол., І. Жигаль й О. М. Дякун — по 20.00 дол., інж. М. і Я. Левицький, д-р М. і В. Клюфас, К. Липинський, родина Якубовський — по 10.00 дол. та В. Оріховський — 5.00 дол. Разом: 230.00 дол.

ОЛЕНА ОСТРОВЕРХА — вдова
ІВАННА МУЛЬКЕВИЧ — сестра з дітьми і внуками.

Ню Йорк — Торонто, червень 1979 р.

Відзначування 50-річчя ОУН у Картереті

Стараннями Організацій Українського Визвольного Фронту українська громада в Картереті, 20-го травня ц.р. гідно відзначила 50-річчя Організації Українських Націоналістів (ОУН).

Імпрезу започатковано о год. 6-ій вечора св. Літургією. Відтак Панахиду в українській католицькій церкві св. Марії відправив Архимандрит о. В. Поспішил. У відправі зорганізовану участь з прапорами взяли члени ООЧСУ і СУМ-А.

Опісля всі перейшли походом до залі Українського громадянського Клюбу, де відбулась святочна програма, що її започатковано прологом із „Декалогу українського націоналіста". Хвилиною мовчанки і апелем колишніх вояків українських армій вшановано членів ОУН і УПА, які віддали свої життя в боротьбі з окупантами України.

У другій частині святкувань присутні відспівали американський та український національні гимни, а відтак голова Відділу УККА інж. В. Янів вступним словом відкрив Академію. У дальших точках програми виступили з промовами Архимандрит о. В. Поспішил і О. Глущик, Б. Теребецький, культурно-освітній референт відчитав життєпис полковника Є. Коновальця та отамана Симона Петлюри. Про життя і подвиги сл.п. провідника С. Бандери говорив Ю. Глущик, студент Ратґерського університету. Ряд віршів, присвячених борцям, які загинули в рядах ОУН та УПА, виконали в збірній декламації юні сумівці: П. Кушнір, М. Кінджерський та Р. Матлага.

Думу про ген. хор. Романа Шухевича виконала сумівка О. Дитиняк. Обширнішу доповідь виголосив І. Рачинський, голова 9-го Відділу ООЧСУ. Доповідач у своєму слові розповів про боротьбу і подвиги ОУН у 50-річчя її існування під проводом покловника Є. Коновальця та провідника Степана Бандери, як рівнож зілюстрував боротьбу Української Повстанської Армії на рідних землях та участь в ній легендарного командира ген. хор. Тараса Чупринку Шухевича.

За оформленням І. Кушніра та І. Васічко сценку, посередині гарно прибрано великим тризубом, а по боках були революційні написи і відзнаки з прапорами.

На закінчення гарної та вдалої Академії голова УККА В. Янів подякував усім виконавцям. Відспіванням „Не пора, не пора" закінчено ці відзначування.

Василь Матлага

Валентин Мороз між юнійними робітниками в Детройті

Тільки пронеслася вістка, що Валентин Мороз приїжджає до Детройту, я подумав, що було б добре якщо б він зустрінувся із робітниками ЮАВ (UAW). Тому зразу я повідомив про це д-ра Жуковського, який пообіцяв мені, що цим займеться та предкладе це на засіданні Комітету, який займається програмою приїзду Мороза.

Мабуть, аранжерам з Комітету сподобалася ця думка, бо через кілька днів зателефонував до мене п. Колодчин, який хотів довідатися як я задумую перевести цю зустріч. Тоді я ще не мав точного пляну. Правда тут і там я говорив з юнійними лідерами про приїзд Мороза, одного з тих українських дисидентів за яким місцевий Відділ Спілки ч. 160 інтервеніював особисто та домагався його звільнення, під час крайових конвенцій, на яких винесено та ухвалено відповідну резолюцію. Щобільше, ряд чолових урядників з цього Відділу писав листи до президента Картера, сенаторів, конґресменів та відповідних установ, з домаганням, щоб заступитись за українськими дисидентами. Такі листи від юнійних урядовців та від Відділу мали велике значення. Бож вони писали десятки листів, звертаючись до Президента, Об'єднаних Націй, російської амбасади, тощо. Згаданий Відділ також фіґурував на двох посилках до В. Мороза; цим займалася п-і Маруся Зарицька, голова місцевого Комітету політичних в'язнів.

Коли я довідався від п. Колодчина, що така зустріч з В. Морозом можлива, я пішов переговорювати з юнією.

До моєї пропозиції юнійні лідери поставилися більш, чим прихильно та навіть радили як все краще перевести.

І хоча не залишилось багато часу до приїзду В. Мороза ми вив'язалися добре. Ми лише вичікували нетерпеливо коли він вступить у пороги цього юнійного місцевого Відділу, що так багато зробив для української справи. Треба признати цьому Відділі, що вони — українські робітники зуміли переконати американського робітника, що допомога поневоленим народам, в тому і України, є обов'язком кожного свідомого та чесного американського робітника.

Мене повідомлено, що В. Мороз приїде в год. 2:30 по полудні. Та ми українські робітники прийшли скоріше, побоявшись, що Мороз прибуде скоріше і ми втратимо нагоду його побачити а може й поговорити.

Точно на призначений час приїхала п-і Маруся Зарицька зі своїм співробітником В. Грушевичем. Ми привіталися і я її познайомив із деякими провідниками юнії.

Кілька хвилин по 3-ій приїхав В. Мороз в супроводі Б. Федорака та перекладчика п. Потапенка. Висівши з авта В. Мороз, привітався із робітниками та ще заки ввійшли до будинку, познайомився зі мною.

Йдучи на цю зустріч, в мене було безліч думок, хотілось висказати В. Морозові все, що на душі. Головне, привітати його від друзів робітників, які прямо обожали його особу. Я хотів попросити його, щоб, розїжджаючи по осередках, піддавав думку українській громаді, щоб українські робітники по місцях свого поселення відповідними шляхами домагалися від своїх Відділів, щоб заступалися в обороні українських політичних в'язнів. І ще багато дечого іншого я хотів висказати В. Морозові, та, на превеликий жаль, так не сталося, бо вітаючись з ним мені відібрало зі зворушення мову і я лише з радости заплакав.

У міжчасі несподівано, прилетів літаком з Пітсбурґу президент Відділу Фрейзер, якого я познайомив з В. Морозом, який з черги привітавши В. Мороза, подякував йому, що він відвідав цей місцевий юнійний Відділ, при чому дав йому на пам'ятку зустрічі, як подарунок, три юнійні шапки. Пан Едвардс заздалегідь приготовив гостинний стіл та почастував Мороза кавою та солодким.

У короткому слові В. Мороз з'ясував ціль його відвідин, подякував юнії за все що зробила в обороні поневоленої України, та висловив свою радість, що українські робітники активізуються в робітничих юніях. Переконливо, короткими фразами, він зясував присутнім сьогоднішній стан Москви у відношенні до вільного світу, а зокрема до Америки тощо. На фактах він доказав, що не можна довіряти Москві і всіляким з нею договорам. А всі позички, які Америка уділяє Москві, то пропавший гріш. Рівнож він згадав про свою дружину і сина, яких Москва не хоче випустити з його манускриптами. А це, що Москва викручується, що, мовляв, ці манускрипти десь загубилися, то правдива брехня, бо ціла комуністична система побудована і діє на брехні, чого чомусь вільний світ не бачить або не хоче добачити. Він також сказав, що дуже заскочений, що ще перед відвідинами, цей Відділ вислав листа до свого президента Фрейзера, щоб він інтервеніював в президента Картера в справі його дружини, сина та рукописів. За все це він дуже вдячний. Після, його слова понеслися гучні оплески по залі. Відтак до В. Мороза ставлено різні запити.

Зустріч була корисна та успішна. А притягаюча постава В. Мороза та розумні і переконливі вислови надовго залишуться в пам'яті серед американських та українських робітників.

Відтак, прийшлось попрощати В. Мороза. Прощаючися, українські робітники мусіли себе опановувати щоб не заплакати, а деякі, в тому й друг Антоняк не міг й слова сказати, тільки зі сльозами на очах стиснув на прощання В. Мороза руку. Доцільні слова прощання висловлювали друзі Шнурівський, Новачок та Мудрий. Тільки друг Кочубей прощався гордо, але це не дивно. Вони собі земляки, тому для Кочубея це була святкова стріча.

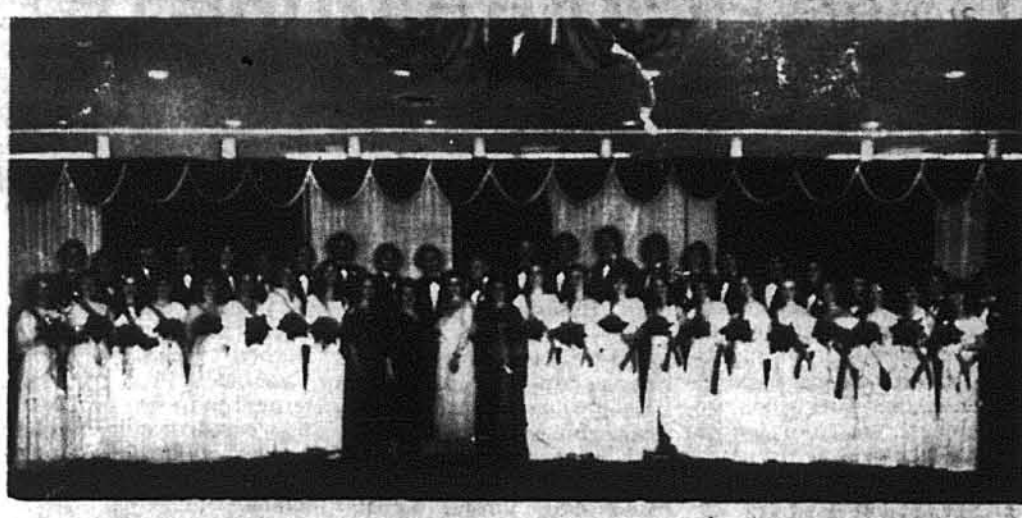
Під час гутірки, я дещо себе опанував і мав нагоду перекинутись кількома словами з В. Морозом. Я передав йому свій рукопис з моєї діяльности на юнійній Конвенції, який був друкований в часописі „Свобода", Конвенційну книгу, яка є цінним документом, бо в ній є поміщена українська проблематика враз зі світлинами української репрезентації, копію листа Відділу ч. 160 до президента Фрейзера в справі його родини та відібраних рукописів, та свого короткого листа.

Вкінці я ще подякував моїм американським друзям за тепле прийняття, які були горді, що вони також причинилися до цієї зустрічі.

Ярослав Стасик

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Ювілейний баль інженерів в Філядельфії

На Балю Інженерів у Філядельфії. У першому ряді стоять дебютантки (зліва): Софійка Януш, Марта Анна Качай, Наталія Глинянська, Міра Гарматій, Марія Стефурак, Галина Горасцька, Ольга Одосій, Лідія Анна Пиріг та Роксоляна Чорпіта, майстер церемонії, Христина Чорпіта, член комітету, Христя Сеник, координатор дебюту, Віра Андрейчик, член комітету та дебютантки: Лідія Софія Галушка, Христина Лариса Бадуляк, Тереса Марія Копаниця, Маріяна Михайлюк, Маруся Райтарівська, Галя Петрик, Христина Головчак, Ніна Тодорів, Лія Петрик, Ірина Анна Бойчук та Александра Рената Ганас. У другому ряді стоять ескорти (зліва): Алексаздер Граур, Тарас Козак, Степан Тур, Петро Копаниця, Мирон Філевич, Григорій Маїк, Роман Івасівка, Ігор Стельмах та інж. Кнігницький—майстер церемонії, інж. Степан Чорпіта—голова Відділу ТУІА у Філядельфії, інж. Лев Яцкевич — тостмайстер та ескорти: Зенон Світенко, Юрій Криволап, Тарас Микитин, Марко Клос, Андрій Собчак, Тарас Трипуненко, Андрій Бойко, Антон Мешель, Орест Лучанко, Роман Бродин та Роман Яримович.

Цьогорічний Баль Інженерів, що відбувся 17-го лютого у Шератон готелі у Філядельфії з доброю підібраною програмою, мав особливий приємний характер. Цей баль відбувся у 30-річчя існування Відділу Українських Інженерів у Філядельфії: Балева заля була заповнена гістьми, а між ними приємно було бачити велику кількість молоді, вже втретє з черги покоління основників Відділу Українських Інженерів в Філядельфії. Між присутніми в цім році як і в минулих роках було багато гостей з далеких міст, а між ними члени Головної Управи, голови Відділів з Вашінґтону, Міннеаполісу, Чікаґо, Детройту та представник із далекої Каліфорнії.

Перед бенкетом відбувся коктейл, під час якого присутні провели приємно час та мали змогу стрінутись із знайомими. Перед входом на залю тепло вітали гостей другий голова Відділу, інж. Л. Яцкевич з дружиною та діючий голова інж. С. Чорпіта з дружиною.

Гостей привітав голова Відділу інж. С. Чорпіта, представивши тостмайстра інж. Лева Яцкевича. Молитву перед бенкетом провів о. митрат Мирослав Харина. З приводу 30-річчя та Загальних Зборів інж. Яцкевич привітав присутніх визначних гостей. У рамках дальшої програми знаний із своєї ельоквентности та дотепу інж. Яцкевич прочитав дві сатири свого пера з нагоди 30-річчя „Про титули інженерів та їх спеціялізації, а другу „Історія українського інженера". Обидві сатири гості ентузіястично сприйняли. З черги внучка одного з перших голів відділу інж. З. Дибуляка, Роксоляна Чорпіта з театральної студії молоді у Філядельфії виголосила сатиричний вірш Міри Гармаш „Президіяльний стіл". За мистецьке виконання цієї точки Л. Роксолянна одержала довготривалі оплески. Опісля виступив квартет „Каравана", знаний із своїх виступів на Балях Інженерів у Філядельфії, відспівавши ряд настроєвих пісень, защо розбавлені гості нагородили їх оплесками.

Опісля почався баль під звуки оркестри „Темпо", який розпочали голова централі Ю. Гончаренко та С. Чорпіта з дружинами, до них долучились усі гості з великою перевагою молоді.

Біля 10-ої год. вечора почалась традиційна презентація дебютанток. Дев'ятнадцять гарних дебютанток (зі своїми ескортами) були представлені присутнім, які нагороджували їх щедрими оплесками. Презентацією дебютанток провадили ефектовно молоді талановиті майстри церемонії, Роксоляна Чорпіта та інж. Роман Кнігницький.

Майстри церемонії знаменито виконали свою функцію. До великої успішности цього балю причинились виконавці мистецької програми, а зокрема Балевий комітет, до якого входили: голова — С. Чорпіта з дружиною Христиною, Л. Яцкевич, Е. Филипович, В. Гудь, Р. Левицький, І. Даниленко, пані Христя Сеник, Микола і Марта Гринів та координатор дебюту Віра Андрейчик.

В часі Ювілейного святкування Відділу відбувались Загальні Збори Товариства і науково-технічна конференція. В неділю Управа Відділу влаштувала прийняття для учасників Зборів, які в товариській атмосфері провели гарно час.

юГо.

Для покращання наших шкіл — конечна співпраця

Закінчився ще один шкільний рік. Наші школи випустили на заслужений довгий відпочинок своїх учнів. Незабаром загомонять табори молоді, заповняться відпочинкові оселі, всі радітимуть сонцем, водою, горами. Дехто відвідає інші країни та при відпочинку навчиться багато, чи зустріне однолітків, що живуть в іншім довкіллі. Наші вчителі теж вже плянують свій ще більше заслужений відпочинок.

Але не всі відпочиватимуть. Віримо, що знайдеться хоча горстка вчителів чи кандидатів, яка не завагається віддати частину свого відпочинку на дошкіл, на виміну думок над багатьма проблемами нашого еміґраційного шкільництва, на зустріч із іншими вчителями, що жертвенно працюють над нашою молоддю в різних країнах світу. Для них з притаманно українською гостинністю широко відчиняться двері Українського Вільного Університету в Мюнхені. Єдиний у вільному світі чотиритижневий Педагогічний Курс, що уможливлює вислухання 120 годин викладів, семінарів, практичних лекцій, вправ, зложення колоквій, одержання 6 кредитів, а крім того довільну кількість викладів із Філософічного Факультету УВУ — це зародок Педагогічного Інституту при УВУ, якого так дуже потребує наше шкільництво, потребують наші громади. Висококваліфікований склад викладачів запевняє не тільки відповідний рівень курсу, але також іде назустріч суґестіям проводу шкільництва і курсантів-учителів. Крім обов'язкових і надобов'язкових зайнять відбуваються теж спільні прогульки всіх студентів УВУ в близькі чудові Альпи, по баварських замках, оглядання мистецьких цінностей Мюнхену. Вчителі живуть разом із всіми студентами УВУ в Українськім інтернаті Рідної Школи, де рідна мова стає єдиним засобом порозуміння, бо ж студенти з різномовних країн, а рідна пісня лунає з усіх кутків. Скоро творяться нерозривні ланцюги дружби, що не знає просторів, скоро відчувають усі, що їх лучить спільна рідна мова, спільна рідна культура.

І все виглядає гаразд, але, на жаль, існують ще перепони, а саме фінанси. Хоча кошти побуту в Інтернаті мінімальні (50 дол. тижнево), а оплата за курс лише 175 дол., але кошти подорожі до Мюнхену (понад 400 дол.) відстрашують не одну корисну вчительську силу. І тут слово мусить сказати громада, для якої учитель працює, для якої жертвенно віддає кожну суботу в році. Їдучи на вишкіл, учитель часто мусить залишити родину і замість спільного відпочинку трудитися над доповненням знання, досвіду, щоб у новім шкільнім році віддати це знову тій же громаді. Чи не повинна саме та громада перебрати від учителя хоч той фінансовий тягар? Кожна громада усвідомляє собі, що діти — це наша майбутність, а добрі вчителі — це конечність кожної громади. Ще свіжо звучать нам слова Валентина Мороза-педагога при зустрічі з представником шкільництва на Крайовій Раді УККА: „Клоню голову перед усіми вчителями, що так чудово виховали нашу молодь в Америці".

Деякі громади служать добрим прикладом, як товариство „Рідна Школа" в Нюарку, Н. Дж., яке уфундувало повну стипендію на Педагогічний Курс минулого року і тим здобуло знамениту молоденьку вчительку, яку так полюбили наші діти! Учні скоро завважують добрих, кваліфікованих учителів і найбільше оцінюють їхню працю над собою. Цього літа це товариство висилає аж дві вчительки.

Тож не жалуймо ні труду, ні засобів, а постараймося виконати кинений ще минулого року на з'їзді учителів в Рочестері клич: „Кожна громада, що хоче піднести рівень своєї школи, висилає хоч одного вчителя на Педагогічний Курс". Курс відбудеться від 23-го липня до 17-го серпня, а зголошення на нього приймає Ukrainische Freie Universitat, Pienzenauerstr. 15, 8000 Munchen 80, BRD (West Germany). Доповнення стипендійного фонду можна висилати теж до: Ukrainian Free University Foundation, Inc., 240 Hope Ave., Passaic, N. J. 07055.

д-р Леся Кисілевська-Ткач

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ
8-го ЛИПНЯ, 1979 Р.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла — 102 Відд. о год. 10:00 рано в церковній залі св. Йосафата 5720 State Rd. Parma, Ohio. Повідомляється, що маємо дивідендові чеки, просимо членів на збори і їх відібрати.

М. Бобечко

Вступайте в члени УНСоюзу!